

ПРО ДОБІР ЦИФРОВИХ ВІДКРИТИХ СИСТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

Яцишин А.В.

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Анотація. У публікації обґрунтовано важливість здійснення добору цифрових відкритих систем, що доцільно застосовувати у процесі підготовки аспірантів і докторантів. Наведено рекомендації щодо використання цифрових відкритих системи, а саме: як джерельну базу досліджень, для ознайомлення із закордонним досвідом; з метою представлення у відкритому доступі власних наукових результатів; для зворотного зв'язку з колегами та учасниками педагогічних експериментів; для проведення анкетувань, опитувань, спостережень; для підтримки наукових контактів; для моніторингу розповсюдження власних наукових публікацій; для проведення експериментального навчання; для опрацювання статистичних даних педагогічного експерименту та ін.

Ключові слова: ІКТ, цифрові відкриті системи, аспіранти, докторанти.

ABOUT SELECTIONS DIGITAL OPENING SYSTEMS FOR THE PREPARATION ASPIRANTS AND DOCTORAL

Iathyshyn Anna

Institute of Information Technologies and Learning Tools of NAPS of Ukraine

Abstract. The publication substantiates the importance of the selection of digital open systems, which is expedient to use in the process of preparing postgraduate students and doctoral students. The recommendations on the use of digital open systems are presented, namely: as a source of research, for familiarization with foreign experience; in order to present their own scientific results in open access; to receive feedback from colleagues and participants in pedagogical experiments; for conducting questionnaires, surveys, observations; to support scientific contacts; to monitor the distribution of their own scientific publications; for conducting experimental training; for the analysis of statistical data of a pedagogical experiment, etc.

Keywords: ICT, digital open systems, postgraduate students, doctoral students.

Вступ. Нині, важливим фактором, через який визначається розвиток суспільства в умовах сучасності, є кадрове забезпечення науки й вищої освіти. Тому важливим є визначення стратегічних напрямів розвитку системи підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації. Це визначається і ще тим, що розвиток системи підготовки наукових кадрів є невід'ємним чинником науково-технічного прогресу суспільства. Оволодіння сучасними досягненнями в розвитку інформаційних технологій зумовлює нові завдання щодо підготовки фахівців вищої кваліфікації, модернізації структури освітньо-кваліфікаційних рівнів, оновлення вимог до третього ступеня – доктора філософії (PhD). Пошуки ефективних підходів до підготовки наукових кадрів, спрямовані на досягнення наукою і освітою сучасних світових рівнів та зростання інтелектуального потенціалу суспільства, нині набувають особливої актуальності [2, с.28]. Наразі, більшість закладів вищої освіти і наукових установ отримали ліцензії для навчання аспірантів і розпочали освітню складову їх підготовки. Проте, застосування ІКТ у процесі підготовки аспірантів і докторантів здійснюється не в повному обсязі, і часто з ігноруванням потенціалу використання цифрових відкритих систем. Що доцільно застосовувати для забезпечення проведення окремих етапів дисертаційних робіт та для розповсюдження наукових результатів аспірантів і докторантів. Також, використання цих систем є актуальним і вимушеним заходом, оскільки широка громадськість зможе ознайомитися із науковими результатами, що вплине на формування наукового іміджу аспіранта і докторанта та іміджу установи у якій навчається чи працює дослідник [5].

Мета роботи. Обґрунтувати важливість здійснення добору цифрових відкритих систем, що доцільно застосовувати у процесі підготовки аспірантів і докторантів.

Основна частина. У роботі [3] зазначено, що застосування цифрових (електронних) систем відкритого доступу є дуже важливим у професійній підготовці різних фахівців, адже це пов'язано із постійним удосконаленням ІКТ, появою нових досліджень й допоміжних чи навчальних матеріалів, отримати доступ до яких найчастіше можливо лише у глобальній мережі [3].

У попередній публікації автора [1] наголошено, що добір електронних систем відкритого доступу здійснювався за певними критеріями і показниками. Також, досліджено низку сервісів для визначення тих, що найкраще задовольнятимуть науково-педагогічні потреби щодо впровадження результатів наукових досліджень: оприлюднення, розповсюдження та використання науково-інформаційних ресурсів. Розглянуто різні наукометричні системи за допомогою яких можливо отримати кількісні показники наукової діяльності, а саме: імпаکت-фактор, індекс Гірша, рейтинг наукових установ/дослідницьких центрів, депозитаріїв, різні статистичні дані та ін. Зроблено висновок, що важливим у науковій роботі є використання відкритих електронних систем, що мають визнання на міжнародному рівні, а показники, що можливо отримати у наукометричних базах, мають бути адекватними та придатними для характеристики наукової діяльності вчених чи наукових колективів і їхнього внеску в науку й освіту [1, с.139].

Спіріним О.М. у роботі [4] визначено інформаційно-комунікаційну технологію навчання, яку він пропонує трактувати як дидактичну технологію, що забезпечує досягнення цілей навчання лише за умови обов'язкового використання ІКТ. Також, ІКТ умовно поділяють на: ІКТ навчання, ІКТ управління та ІКТ підтримки (проведення) наукових досліджень. Пропонуємо використовувати всі різновиди ІКТ для підготовки аспірантів і докторантів.

В результаті аналізу наукової літератури та власного досвіду [1; 2; 5], зроблено висновки, про те, що у процесі підготовки аспірантів і докторантів важливим є використання цифрових відкритих систем, а саме: *міжнародних наукометричних систем і бази даних та електронних бібліотек* з метою розширення джерельної бази досліджень, ознайомлення із зарубіжними досвідом, для отримання аналітичних відомостей про кількість цитувань наукових публікацій, для розповсюдження власних наукових результатів і представлення їх у відкритому доступі (самоархівування наукових публікацій); *електронних соціальних мереж* для отримання зворотнього зв'язку, проведення опитувань і анкетувань, створень тематичних груп, з метою обговорення певної проблеми, для обміну досвідом, поширення відомостей про різні наукові заходи; *автоматизованих програм перевірки унікальності текстів; технологій дистанційного навчання; систем організації конференцій та вебінарів та ін.*

Висновки. Отже, під час підготовки аспірантів і докторантів рекомендуємо використовувати цифрові відкриті системи, зокрема: як джерельну базу досліджень, зокрема ознайомлення із зарубіжними публікаціями відомих вчених і дослідницьких колективів; з метою представлення у відкритому доступі власних наукових результатів; для зворотного зв'язку з колегами та учасниками педагогічних експериментів; для проведення анкетувань, опитувань, спостережень; для підтримки наукових контактів; для моніторингу розповсюдження власних наукових публікацій; для проведення експериментального навчання; для опрацювання статистичних даних педагогічного експерименту та ін.

Список використаних джерел

1. Модель інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу [Електронний ресурс] / Спірін О.М., Іванова С.М., Яцишин А.В. та ін. // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2017. – № 3 (59). – С. 134-154. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>.

2. Спірін О.М. Підготовка наукових кадрів вищої кваліфікації з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті / Спірін О.М., Носенко Ю.Г., Яцишин А.В. // Науковий часопис. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання, 2017. – №19 (26). – С. 25-34.

3. Спірін О.М. Використання електронних систем відкритого доступу у процесі навчання майбутніх інженерів-програмістів / Спірін О.М. // Молодь і ринок. – 2017. – №9 (152).

4. Спірін О.М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання [Електронний ресурс] // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2013. – №1 (33). – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua>.

5. Яцишин А.В. Використання цифрових відкритих систем під час підготовки аспірантів і докторантів / Яцишин А.В. // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2018. – №1 (68). – С.18-24.